

Magyar—NDK tudományos együttműködés

Szerdán a Magyar Tudományos Akadémián ünnepélyes keretek között írták alá az MTA és az NDK tudományos Akadémiájának 1976—1980-ra szóló tudományos együttműködés jegyzőkönyvét. A dokumentum a két akadémia kétoldalú tudományos együttműködésére vonatkozó közös kutatások társadalmi- és természettudományi témaköreit jelöli meg. Valamennyi, a tervben szereplő kutatási téma kapcsolódik a KGST komplex kutatási programjában kitűzött feladatokhoz.

A következő 5 évre szóló munkatervben új témaként szerepelnek a magfizikai kutatások, amelyekben a két tudományos akadémia intézetei között eddig nem volt szervezett, tervszerű együttműködés. A most aláírt jegyzőkönyv alapján a két ország tudományos kutatói a jövőben az eddiginél nagyobb számban vesznek részt tanulmányutakon egymás kutatóintézteiben.

A dokumentumot a Magyar Tudományos Akadémia részéről Márta Ferenc, az MTA főtájtára, az NDK Tudományos Akadémiája részéről Ulrich Hofmann, az NDK Tudományos Akadémiájának alelnöke látta el kézjeggyel. (MTI)

Oklevelek átadása magyar akadémikusoknak

Szerdán a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság nagykövetségén dr. Pavle Szavics, a Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia elnöke ünnepélyesen átnyújtotta dr. Erdey-Grúz Tibornak, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének és dr. Szabó Imrének, az MTA alelnökének a Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia tagjává történt megválasztásukról szóló oklevelet. Az ünnepélyes eseményen jelen volt Márta Ferenc, a Magyar Tudományos Akadémia főtájtára és az MTA elnökségének több tagja.

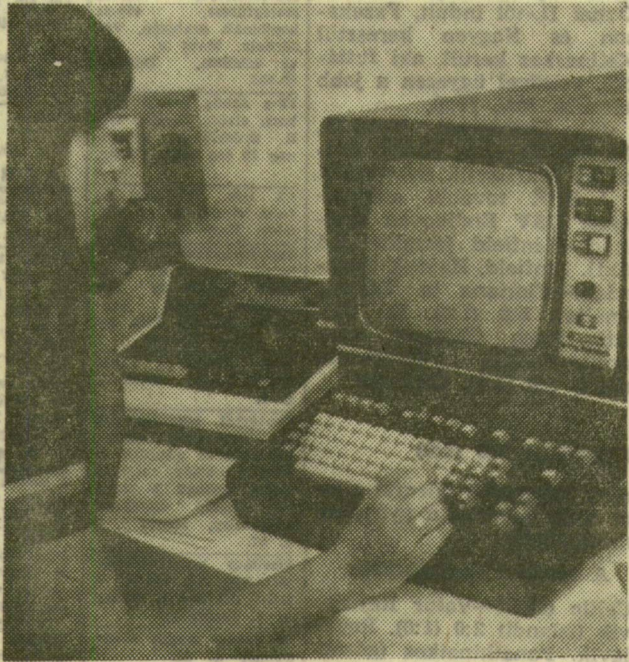
Hosszúpereszteg és Grenoble...

Szeizmikus robbantás nemzetközi együttműködés keretében

Szeptember 17-én reggel a nyugat-magyarországi Hosszúperesztegen 30 méter mélységben, 40 fűrőlyukban összesen 4 tonna Nidint robbantották fel a magyar állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet szakemberei. Ez a szeizmikus robbantás egy nagy nemzetközi együttműködés része volt, amelynek célja a Hosszúpereszteg és Grenoble közötti nagyjából egyenes vonalon az Alpok geofizikai és geológiai felépítésének az eddiginél pontosabb megismerése. Szeptember 10-e és 19-e között ennek a „szelvénynek” két végpontján, továbbá Ausztria és Svájc területén, a szelvény mentén, további 2-3 ponton, összesen mintegy

Számítógép a vasútnál

Bemutató a MÁV Szegedi Igazgatóságán

Somogyi Károlyné felvétele

A Videoton számítógép, működés közben

A tudományos-technikai forradalom korában közismert tény, hogy egyre nagyobb a szerepük az élet minden területén a számítógépeknek. A legutóbbi években született meg az a felismerés, hogy az elektronikus számítógép adta lehetőségeket jobban ki lehet használni a vasúti szállítás operatív irányításában is. A számítástechnikai eszközök alkalmazásában jelentős mérföldkövhez érkezett tegnap, szerdán a MÁV Szegedi Igazgatósága: átadták a számítástechnikai szakemberek a Videoton VTS 56 100 típusú szinkron terminált, mikroszámítógépet.

A berendezést Lovász Lázár, az igazgatóság helyettes vezetője mutatta be. Elmondta, hogy a világszívnálnak megfelelő számítógép és kiszolgálóegységei az országban elsőként itt dolgoznak ilyen összeállítású rendszerben. A berendezés négy fő részből áll. A lyukszalaglyukasztó és leolvasószerkezet adatait maga a mikroszámítógép megjeleníti képernyőjén, a hozzá tartozó mátrix nyomtató pedig írás-

ban rögzíti. Egy távgepirókészülék az országos hálózatról érkező üzenetek feldolgozását teszi lehetővé. A rendszert most egyszerű telefonvonal köti össze a budapesti számítástechnikai központ R-10-es gépeivel. A számítógép különösen nagy jelentőségű a határállomási kocsiforgalom adatainak feldolgozásában. Október 1-től kísérleti jelleggel Kelebia állomás forgalmának adatfeldolgozását kezdi el a szegedi igazgatóságon. A számítógépes rendszer segítségével csökken az adatok felvételére, nyilvántartására fordított idő és energia.

A gép távolsági kapcsolatok létesítésére is alkalmas. Összeköti majd Szolnok és Budapest hasonló termináljaival, illetve a MÁV Budapesten működő R-10 típusú számítógépével is. Így tudja lesz egy országos rendszernek, amelynek megalkotásában a MÁV Szegedi Igazgatóságának szakemberei aktívan részt vesznek.

Ásványvagyonunk hasznosítása

Szerdán befejeződött Tatabányán az a kétnapos országos konferencia, amelynek résztvevői számba vették az ásványi nyersanyagok megváltozott szerepének alakulását a világgazdaság-

ban, és ennek tükrében értékelték a hazai természeti kincsek helyzetét és hasznosításának lehetőségeit. A konferencia előadói és felszólalói hangsúlyozták, hogy a XI. pártkongresszus programnyilatkozatának szellemében mindent el kell követni a hazai ásványvagyon kiaknázásáért. Bár számos alapvető nyersanyaggal nem rendelkezik az ország, mégis nemzetközi mércével mérve is jelentős ásványi vagyonunk van. Az elmúlt 30 évben végzett földtani kutatások eredményeként megismert nyersanyagvagyon reális lehetőséget kínál a termelés növelésére, a hazai termelés és az import arányának célszerűbb kialakítására.

Városépítési tanácskozás

Az utóbbi három évtizedben 54-ről 83-ra emelkedett az ország városainak száma, és jelenleg az ország lakosságának 48-49 százaléka él városban. E fontos települések 30 éves fejlődéséről, a jelenlegi helyzetről, a gondokról és a további felada-

Munkások a közéletben

Tapasztalatok a Kenderfonó és Szövőipari Vállalatnál

Okosan tette a Szeged városi pártbizottság agitációs és propagandabizottsága, hogy a munkások közéleti tevékenységét vizsgáló legutóbbi kibővített ülését az újszegedi szövőgyárban tartotta meg. Ezúttal is bebizonyosodott ugyanis, hogy az érdekeltek részvételével, a fölvetett kérdéseket közelről ismerő emberek bevonásával jobban meg lehet oldani a feladatokat, sőt másutt is hasznosítható tapasztalatokat lehet szerezni. Mint azt Szabó G. László, a bizottság elnöke összefoglalóul megállapította: a vita elevenebb, élétszerűbb volt, és valószínűleg szépen gyümölcsözött a vendéglátók, a meghívottak részére is.

I.

Mire jutottak a jó háromórás tanácskozás eredményeképpen? A statisztikai adatokból, a kérdésekre adott válaszokból, valamint a hozzászólásokból egyértelműen kiderült: a munkások közéletiségének témája változatlanul időszerű, sőt a XI. pártkongresszus tovább emelte a követelményeket ezzel kapcsolatban. Az oly sokat emlegetett szocialista demokratizmus, illetve üzemi demokrácia fejlesztésére azért van elengedhetetlenül szükség, hogy a nép többsége a szó szoros értelmében legyen a közügyek részese, vagyis a dolgozók aktív közreműködése hassa át egész életünket. És ez lenne vajon a cél? Korántsem. Nem elég csupán részt venni a közéletben, a hatalom gyakorlásában. Odáig kell eljutnunk, hogy mind több gondunk, dolgunk, örömünk váljék közügyvé, vagyis „kerüljön a dolgozók döntéseinek az ellenőrzésének hatáskörébe.”

Ha a gyorsabban javuló élet színvonal érdekében határozottan meg akarunk szabadulni a fegyelmetelenségtől, a kényelmes „majd csak lesz valahogy” szemléletől, a sok bajt okozó tudatlanságtól stb., akkor kötelességünk fejleszteni az emberformáló közösségeket. Nem fikció, hanem tapasztalatlan nyugodt igazság: aki egy jó kollektívában észreveszi, hogy mivel érdemelte ki társai megbecsülését, annak előbb-utóbb szokásává válik az a viselkedés, amellyel a megbecsülést elérte.

Ha csupán a számokat nézzük — bármilyen imponáló is azok —, nem túl sokat tudunk meg a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat dolgozóinak közéleti tevékenységéről, illetve az ezzel kapcsolatos problémákról. Az agitációs és propagandabizottság részére készített beszámoló szerencsére nemcsak azt mondta el, hogy a 3571 munkás és alkalmazott közül mintegy ezernek, sőt a szocialista brigádvezetőkkel együtt körülbelül 1200-nak van ilyen vagy olyan funkciója, társadalmi beosztása, hanem bizonyos értékeléssel is szolgált. Például: „A közéleti tevékenység gyakorlá-

sában nincs alapvető probléma, mégis sok gondot okoz a „minden helyre megfelelő ember” elv érvényesítése.” Ennek többek között az oka, hogy a dolgozóknak a zöme vidékről jár be a vállalat munkahelyeire, akik műszak után iparkodnak hazafelé, tehát akaratlanul is keveset törődnek a vállalattal, a közösség ügyeivel. Elég nehéz a helyzet a nem vidékiek esetében is, hiszen a dolgozóknak több mint 60 százaléka nő, akik nagyrészt három műszakban állnak helyt, s emellett a családok is el kell látniuk. Alighanem ez a magyarázata annak, hogy a tisztségviselők 30 százaléka nem egy, hanem több megbízatásnak is próbál eleget tenni. Jóllehet ezek a kommunisták és pártönkivüliek iskolai végzettségüket tekintve képzettek és jó képességűek, mind gyakrabban panaszkodnak, hogy idegileg és fizikailag fáradtak.

2.

Mint a jelentés megállapította, az üzemi demokráciának sokféle fóruma működik a KSZV-nél. Ezek mindegyike lehetőséget ad a vélemények, javaslatok szabad kifejtésére, illetve alkalmas arra, hogy ott a közéleti tevékenységet a lehető legtöbbször gyakorolhassák. Nem új szervezeti formákra van tehát szükség, hanem a meglévő lehetőségek jobb kihasználására, hogy a résztvevők megtanuljanak vitatkozni, új, teremtő gondolatokat felszínre hozni. Ha lassan is, de el kell érniük, hogy gyanakvással ne hallgassuk a nekünk elmentmondók véleményét, vagyis jó szándékkal fogadjuk azok bírálatát is, akik szocialista módon élnek, de másképpen, egyéniségüknek megfelelően. Úgy látszik, a vállalatnál zöld útja van ennek a törekvésnek, sőt mind a társadalmi szervek, mind a gazdasági vezetőség segíti az ilyen alkotó közösségek munkáját. Céljuk — mint hangsúlyozták — szocialista kollektívává fejleszteni az egész vállalatot, mert számtalan példa van rá: ami a munkahelyen szokásává válik valakinek, az egyéni módon ugyan, de átragad egész egyéniségére, életvitelére. És ha a kisebb csoportokban, brigádokban, összejövetelek bátrabban bontakoznak ki a viták, mint nagyobb gyűléseken, akkor helyes, ha az ilyen formákat részesítik előnyben. Helyesen állapították meg az ülés résztvevői: a szocialista brigád, vagy brigádklub a közéletre nevelés alapja, mert itt meg lehet tanulni a szavak súlyát és a felelősséget egymásért.

Jó módszernek tűnik a vállalatnál, hogy a közéletben tevékenykedőket figyelemmel kísérik az illetékes pártalapszervezetek, s időnként a taggyűlés színe előtt mondanak munkájukról véleményét. Az eddigi tapasztalatok ugyanis arról vallanak, hogy az ilyen törődés növeli a társadalmi-közéleti fáradozás becsületét, és ösztönzőleg hat azokra, akikről szó van. A felsőbb párt-, szakszervezeti és KISZ-szervekkel, valamint a munkásörsséggel igen közvetlen és rendszeres a kapcsolat, a városi tanács vezetőit pedig kérték, hogy a vállalatnál dolgozó tanácsstagok tevékenységéről szintén adjon időnként tájékoztatást a vállalati pártszerveknek.

3.

Igen sokan kértek szót. Kapás Sándorné, a KSZV pártbizottságának titkára a

többi között arra mutatott rá, hogy a fizikai dolgozók nagyobb számban csak a legutóbbi pártvezetőségi, illetve tanácsválasztásokon kerültek a közélet áramába, akik éppen ezért kezdetben sok nehézséggel küszködtek. Nem csoda, hiszen közügyekben eljárni, mások gondjait baját intézni gyakran már rutinosabb tisztségviselőknél is fejfájást okoz. Jól érzékelte ezt Baló Miklósné csévélnői mezei és városi tanácsstag is. Ő is tapasztalta, milyen szükség lenne az üzemen kívül tevékenykedő társadalmi munkásoknak a támogatásra. Valamilyen tanfolyam és a rendszeres információ szinte nélkülözhetetlen ahhoz, hogy jól eligazodhassanak a bonyolult társadalmi viszonylatokban, illetve helyt tudjanak állni posztjaikon. Otévi rendszeres gyakorlat után vált lehetővé az ő számára is a szükséges tudás megszerzése azáltal, hogy a közéletben részt vevő fizikai dolgozók részére most indítottak ilyen tanfolyamot.

Sokan szóvá tették, hogy a nők most már számarányuknak megfelelően tevékenykednek a közéletben, ennek a kimutatásnak azonban van egy szépséghibája. Nem szól ugyanis arról, hogy a gazdasági irányításban változatlanul kevés a nő. Még a művezetői munkakörben is ez a helyzet. Fölvetődik a kérdés: talán a nők a politikai életben jobban megállják a helyüket, mint a gazdaságban? A felszólaló vállalati vezetők is nyomatékosan aláhúzták, hogy a lányok és asszonyok sok tekintetben pontosabbak, precízebbek a férfiaknál, semmi nem indokolja tehát, hogy a szakmai vezetésben mellőzve legyenek. Valószínűleg a régi, megcsontosodott szemlélet okozza, a nőnek néha sokkal többet kell dolgoznia, bizonyítania, hogy elismerjék képességeit. Pedig a nőknek általában nehezebb, mint a férfiaknak — hangsúlyozta Tóth Józsefné is. — A bevasárlás példaul rendkívül fárasztó ezen a környéken, sok időt rabol el, ezért e probléma megoldásához ismételtén kérték a vállalat segítségét is.

Számos hasznos észrevétel, javaslat hangzott még el. Nyilvánvalóvá lett ezáltal is, hogy a közéleti érdeklődésre, a társadalmi munkába való bekapcsolódásra nevelni kell a dolgozókat. S hogy ez mennyire nem volt sikertelen a vállalatnál, az is bizonyítja, hogy az 1970-es árvíz idején nagy tömegben, önzetlenül vettek részt a védelmi munkálatokban, azonkívül jeleskedtek a fásítási program végrehajtásában és más társadalmi megmozdulásokban. Fontos feltétele a közéleti aktivitásnak a műveltség, mert csak széles látókörű emberek képesek összefüggésükben vizsgálni a jelenségeket, és felelősségteljesen képviselni a közösség érdekeit.

4.

A közéleti tevékenység nagyon fontos és általános követelmény. Hiba volna azonban mechanikusan értelmezni és mindenkitől egyformán elvárni. Nem mindenkinél „fekszik” a nyilvános szereplés, a gyakori föl-szólás, jóllehet teljesen egyetérteneink velünk. Tudják ezt a KSZV-nál is, mégis meggyőződéssel vallják: náluk minden munkás és alkalmazott megtalálhatja a lehetőséget arra, hogy a közösség doigaiban állást foglaljon.

E. Nagy István